

Asesler

Osmanlı Devletinde şehirlerde geceleri dolaşan güvenlik kuvveti. Ases teşkilatı İlhanlılardan Selçuklulara oradan da Osmanlılara geçti. Bu teşkilata İlhanlılar Devletinde “emaret-i ases” denirdi. Osmanlılarda Fatih Sultan Mehmed döneminde kurulan aseslik teşkilatının başında, yeniçeri ocağını meydana getiren ortaldan yirmi sekizinci ortanın çorbacısı bulunurdu. Bu çorbacıya asesbaşı denirdi. Bugünkü manada emniyet müdürüne karşılık gelmektedir.

Asesbaşı idaresindeki asesler, geceleri asayışı temin etmek için dolaşırlar, yasak yerlerde rastladıkları şüpheli kişileri yakalarlar, kimliklerini soruştururlar, suçlu olanları cezalandırırlardı. Suçsuz olanları ise yasak yerlerde dolaştıklarından ötürü para cezasına çarptırılırlardı. Yeniçeri ağasının yakaladığı kimselerin hapsi ile asesbaşı ilgilenirdi. İstanbul içindeki Tomruklar ile Babacafer zindanları da asesbaşının emri altındaydı.

Asesbaşı, merasimlerde ve kapıkulu ocaklarının sefere çıkışlarında beş yüz kadar olan maiyeti ile yolun iki tarafına dizilerek düzeni sağlardı. Vezir-i azam divanında ve vezir-i azamın İstanbul’da kol gezdiği zamanlarda bir kısım asesle birlikte asesbaşı da bulunurdu. Narh denetiminde subaşıyla birlikte sadrazama yardımcı olurdu. Yeniçerilere ulufe dağıtımına Muhzır Ağa ile birlikte müşahit olarak katılırdı. Elçi karşılama ve kabul resimlerinde protokolde yer alırdı.

Asesbaşı, başına yeşil çuhadan çatal kalafat, arkasına zağra yakalı ve yeşil divan kürkü, bacağına ak çakşır, ayağına da sarı yemeni giyerdi. Devlet merkezi olan İstanbul’da, biri Galata’da diğeri Suriçi’nde olmak üzere iki asesbaşı vardı. Fakat Suriçi asesbaşısı üstün dereceliydi. Asesbaşı Babıali’de bulunduğu için kendisinin yeniçeri ağası dairesinde bir emir eri bulunurdu. Yeniçeri ağası asesbaşına bu emirleri ile emir gönderirdi. Diğer şehir ve kasabalarda da ases adı altında emniyet teşkilatı ve buna ait vergiler vardı.